

Ponočni zvon.

I.

a Slemenici, ki je bila mala gorska vas na slovenskem Koroškem, prebivali so pred tridesetimi leti ubožni a poštteni in pobožni ljudje. Njihova kočja je bila vže bolj starikava in poznalo se jej je, da je morala stati vže precej časa. Pa tudi ni čudno, da je dobila starikavo lice, ker po zimi jo je većinoma pokrival sneg, a po leti je videla le malo lepih dni. Če so se le nekoliko jele zbirati megle, izvestno so pokrile Slemenico ter njeno okolico daleč na okoli. Kmalu bi človek rekel, da je bilo pusto tu prebivati, a vender so bili Mlakarjevi zadovoljni in srečni. Vse, kar so imeli, bilo je poleg kočje še nekoliko polja in gozdič, od koder so Mlakarjevi dobivali hrano in potrebna drva. Poleg navadnih domačih opravil imel je oče Mlakar tudi domačo obrt; delal je namreč krtače ali ščetí, katere je raznašal daleč po svetu ter prinašal na dom marsikak bolj z lahka prislužen novčič. Včasih ga po več dni ni bilo domov, a takrat so ga domači bolj ali manj pogrešali, posebno pa Francè in Lenica, njegova otroka. Dokler sta bila še nedousta, veselila sta se njegovega prihoda vže davno poprej, ker jima je vselej kaj lepega prinesel domov; a ona sta v tem času lepo molila za svojega očeta, da bi ga ljubi Bog obvaroval vseh nevarnostij in vsake nesreče na potu.

Naj dostavimo še tū, da je imel Mlakar v oskrb izročeno tudi Slemeniško cerkvico sv. Jurija, ki je stala blizu njegovo kočje. To vam je bilo veselje, kadar je prišel gospod župnik na Slemenico maševāt! Takrat Mlakarjevi niso vedeli, kako bi vse lepše napravili v cerkvi ter jo dostojno okrasili. Za to je imel posebno veselje Francè, ki je bil za tega časa star kakih sedemnajst let, in Lenka, dve leti mlajša od njega. Vže davno prej sta krasila oltarček ter znašala nanj najlepše olupšave, kar se jih je moglo dobiti v tem kraju; zato ju je pa tudi gospod župnik vselej pohvalil ter jima stisnil kaj v roke. —

Po leti so se Mlakarjevi ob nedeljah imeli prav dobro. Ker so bili na samoti, niso imeli prilike shajati se z drugimi, zato so se pa zbirali popoldne v cerkvi, kjer so lepo molili in častili Boga. Kadar pa očeta ni bilo doma, prižigali so pri podobi Matere Božje, ki je visela ob stranskej steni, malo svetilko, in priporočevali nebes Kraljici sebe in njega. Takó so večjidel preživeli tudi druge praznike a po zimi so se držali bolj doma ter ondū imeli svoje domače veselje. Skratka, bili so Mlakarjevi pridni in pobožni, da se danes malo najde takih ljudi; zato pa jih je tudi Bog imel rad ter dobro skrbel za nje.

II.

Leta 1860. bila je precej huda zima. Oče Mlakar je to vže prej prorokoval, ker tisto leto je bilo okrog Slemenice vzraslo toliko gob, kakor še nikoli poprej; mej narodom našim pa so posebno obile gobe znamenje hude zime. Takó je tudi bilo. Mēdlo in naletāvalo je vedno več snega in to še posebno na Slemenici.

Mlakar je bil otišel vže na jesen po svetu, ker znal je, da bode moral po zimski večjidel biti doma; ostali domači pa so opravljali domača opravila ter napravljali drva. Polagoma so jih toliko nacepili, da so ž njimi hišo na vse strani obdali ter jo takó od vseh strani obvarovali prehudega mraza in zametov. Tudi vse druge stvari so pripravili, katerih je bilo treba za dolgo trajajočo zimo.

Nekega dne jelo je prav hudo snežiti. Burja je zanašala sneg na vse strani in napravljala velike zamete. Mlakarjevi so bili doma, le oče se ni še s pota vrnil. Vsi so bili v velikih skrbéh zanj, ker so znali, dà, če danes ne pride, ne bode ga dlje časa, ker bodo vsa pota do Slemenice zamedena.

„Francè, pojdi, pojdi v cerkev pogledat, če je še pred Materjo Božjo kaj olja v svetilki, in nažgi jo,“ dejala je proti večeru mati svojemu sinu, „sama ne vem, zakaj mi nocoj vedno prihaja ta misel; nekako težko mi je pri srci. Pa odzvoní še za duše v vicah, nocoj je ravno petek, z Lenko pa nekoliko pomolive, morda kdo potrebuje naše pomoči.“

Francè otide, kakor mu je mati naročila. Dolgo prižiga luč, ker mu burja nagaja. Slednjič jo prižgè, priporoči se Materi Božjej in sv. Juriju, potem odzvoní z velikim zvonom za duše v vicah. Nekako molкло je pel nocoj ta zvon, kakor še nikdar poprej, in burja je nosila njegove glasove daleč okolo v temno noč. Ko pride Francè v hišo, pripoveduje, kako grôzno debel sneg je nocoj zunaj. „Ubogi človek, katerega danes dobi burja na planem,“ dejal je Francè materi, „težko se bode rešil; grôzno je zunaj, da se Bog usmili.“

Pomolili so še skupaj nekaj očenašev, potem pa začnó zopet delati. Mati in Lenka sta vzeli v roko kolovrat ter jeli presti, a Francè je cepil trske za kurjavo. Zunaj pa je razsajala burja in medlo je neprenehoma dalje. „Zdaj smo pa zopet dobri za nekaj dnij,“ pravi Francè, ker izvestno nam zamede sneg vsa pota, da niti k maši ne bomo mogli. Nù, dobro je, da imamo vsaj sv. Jurija blizu, da vsaj cerkev vidimo, če nam vže ni mogoče pri sv. maši biti. Bog nam tega menda ne bode zameril, če bomo doma molili.“

Takó so se pogovarjali, dokler ni rekla mati, da je dela za nocoj dosti, in da se bodo vlegli k počitku. „Meni pa se ravno nocoj neče iti spat,“ pravi Francè, zdi se mi, kakor bi moral še po konci biti, in ravno to-le poleno hočem še razsekati, predno se vležem.“ Jel je cepiti zadnje poleno in ni dolgo cepil — pa čuj! v zvoniku se oglasi véliki zvon. Francè se zgane in ugiblje, kaj bi neki to pomenilo. Skoči po konci in pogleda skozi okno, toda ničesar ne vidi, le sneg mède, da je joj! Tudi materi, ki je vže legla v posteljo se to čudno zdi, ali misli si, da je le burja zamajala zvon, da je jel bítí. Francè pa pravi, da to ni mogoče, ker bi vsled burje moral preje zvoniti mali nego li veliki zvon. Ojunači se, vzame svetilnico in hiti proti cerkvi. Svetilnica je še gorela v cerkvi, in to mu je dajalo pogum. Urno hiti naravnost pod zvonik, da bi videl, kdo je prav za prav zvonil. Komaj pride blizu, ugleda ondù človeka malo ne v nezavesti in spozna v njem — svojega očeta. „Za božjo voljo, kaj pa vi delate tukaj, oče?“ vpraša Francè. „Moj Bog, kje pa sem,“ oglasi se oče s šibkim glasom, „kam sem vender prišel?“ „Oče, ljubi moj oče, doma ste, domóv ste prišli in nikamor drugam; to je cerkev sv. Jurija na Slemenici in tam doli je naša hiša. Samo pojdite urno domóv, da vas na gorko spravim. Urno vzame Francè očeta pod pazduho ter ga vede domóv.

Mati in Lenka se silno prestrašite, ko jima Francè privede očeta na pólu živega. Nakrat ste obe po konci, da mu pomagata. Oče pa le malo besed izpregovori, ker je silno utrujen od dolgega pota. Domači pa si ne vedó razlagati, kako bi bil prišel oče pod zvonik in ugrabljejo na vse strani. Spravijo ga urno v posteljo, kjer od velike utrujenosti takòj zaspi, komaj vedoč, da je pod domačo streho.

III.

Davno se je bilo vže zdanilo, ko se Mlakar vzbudi. Pogleda okolo sebe in vidi da je doma. Takòj je mati pri njem in ga vpraša, jeli mu je slabo, ali mu naj kaj skuha i. t. d. Še ves truden in zdelan, povžije oče nekoliko mleka, potem pa zopet zaspi. Še le po pólnodne se zopet prebudi in jame pripovedovati, kako je hodil domóv. „O pólnodne,“ pripoveduje oče, „bil sem še v Beljaku. Vreme se mi ni zdelo ravno slabo in zato sem se podal proti domu. Mislil sem si, ako danes domov pridem, dobro je, ako pa nè, moral bodem čakati, da se sneg nekoliko s poti spravi, in — šel sem. V Ločah bil sem kmalu in se tudi še nekaj mudil, potem pa sem urno mahnil naprej. Toda noč me je prehitela, sneg je vedno bolj naletaval in burja je delala zamete na vse strani. Hotel sem se vže vrniti v Loče, ter ondù prenočiti, ali mislil sem si: zdaj mi bode pot vedno bolj znana in šel sem dalje. Nakrat se pa vidim v popolnoma neznanem kraju. Znal nisem, jeli grem proti Baškemu jezeru ali na nasprotno stran. Zdaj mi je jelo gorko prihajati; kaj bode, če ne pridem do nobene kočé? To mi je šlo vedno bolj po glavi. Pot je šla bolj navzgor in zdelo se mi je, da grem proti domu, a vender nisem znal, kje sem. V tem se oglasi zvon v gorah in jaz vlečem na uho, od kod prihaja, ali ni mi mogoče pogoditi. Šel sem dalje, izročevaje se Božjej volji. Ko pridem na nekov hrib, pogledam okolo sebe, ne bi li morda kje zagledal kake luči, ali vse zamán, luči ni bilo videti nikjer. Hodim zopet dalje proti onem kraju, od koder sem mislil, da je prihajal glas zvona, in glej! zdi se mi, da se v daljavi nekaj sveti. Urno hitim proti kraju, ali do luči ne morem priti. Po vsem životu mi je vže tekel vroč pot, burja mi je brila v lice in zdelo se mi je, da me vže objemlje smrtni mraz. Zadnje sile napnèm, hitim proti hribu naravnost do cerkve. Mislil sem si, kjer je luč, morajo biti tudi ljudje blizu. Zdajci mi pride na misel, da bi zazvonil. Storil sem, ali jedva sem se zavedel. Burja me je preprihaval po vsem životu, in onemogel bi se bil zgrudil, da nisi prišel tí, Francè, in me rešil. Izvestno bi bil v obližji ljudij našel smrt.“

Takó je pripovedoval oče Mlakar svojim domačim, ki se niso mogli dovolj načuditi njegovemu pripovedovanju. Spoznali so, da sinoči očeta ni nihče drug rešil nego zvon v stolpu sv. Jurija in svetilka pred podobo Matere Božje. Izvestno bi bil oče našel smrt v zametih, da ga ni opomnil mili glas zvona, kam naj gre, da pride do ljudij, a tudi potem, ko je utihnil vže zvon, pokazala mu je lučica v cerkvi naj se jej približa in se reši. In tako se je v resnici rešil grôzne smrti v snegu.

Tretji dan je oče vže zopet vstal in zdaj so se vsi skupaj tisočkrat zahvalili ljubemu Bogu, njegovej Materi in sv. Juriju za tako čudovito otetbo nepričakovane smrti.

Zdaj je vže trideset let od časa, kar se je to zgodilo. Mlakar in njegova žena legla sta v grob in pozabljena sta vže davno, le njiju pošteno življenje od-seva se še v njunih otrocih, Francetu in Lenki, ki srečno živita v slovenskih ko-roških gorah. Ž njima vred se je tudi ohranilo veliko zaupanje v pomoč Matere Božje in njenih svetnikov, ki po čudovitih potih rešujejo óne, kateri zaupajo vá-nje.

M. Šašelj.

Neposlušni Lijček.

Pred nekaj leti živela je v nekej vasi mati, ki je imela sina jedinca, malega Lijčka.

Lijček je bil dober otrok, ki je rad slušal svojo mater, ali še raje se je igral s svojima sosedinjama, Anico in Darinko. Dokler še ni hodil v šolo, pustila ga je mati, da se je igral, kolikor je le hotel, po ves dan. Nu ko je prišla jesen, upisala je mati Lijčka v prvi razred ljudske šole, in zdaj je moral Lijček opustiti vse igrače ter se resno poprijeti šolskih knjig. In to je Lijček tudi rad storil, dokler ni sosedova Anica dobila nove puničke in jo prinesla k Lijčku, da jo tudi

on vidi, ter ga prosila, da se ž njo igra. Odslej je Lijček mislil le na Aničino puničko ter popolnem pozabil na svoje šolske naloge. A vsak otrok, ki bolj misli na igrače nego li na to, kar se uči v šoli, raztresen je ter ne more enako napredovati z drugimi otroci, ki se pridno učé in raztresenosti.

tudi domá ter mislijo samo nato, kar so slišali v šoli. Tako je bilo tudi z našim Lijčkom. Tudi on je bil raztresen in po večkrat se je zgodilo, da je šolsko nalogo nemarno spisal in bil zato v šoli kaznovan. Mati ga je morala po večkrat opominati zaradi njegovega nereda

Ali vsi materini opomini bili so zamán. Zato si je mati kupila veliko šibo ter ž njo po večkrat kaznovala malega Lijčka.

To šibo je mati spravila na omaro, da bi jo imela takòj pri rokah, kadar bi Lijček ne hotel slušati in se ne učiti tega, kar se mu je naložilo v šoli, da se uči domá.

Necega dne je Lijček zopet premišljeval, kako bi prej ko mogoče izdelal šolsko nalogo, da bi potem poprej mogel iti k Anici in Darinki na vrt. Ali spomni